

Ur innehållet:

SAM 2004

Natura 2000

Djurbidrag

Kurser & aktiviteter

Lantbruks Info

Nr 2 April-Maj 2004

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

April- Maj 2004

Innehåll

Lantbruksledaren.....	3
Årets handläggning av SAM.....	4
Flyghavresituationen i Stockholms län.....	7
Regler för spridning av stallgödsel i Stockholms län.....	8
Djurbidragen 2004.....	10
Natura 2000-arbetet i länet.....	11
Slutsputt för ängs- och betesmarksinventeringen.....	14
Ekologisk produktion.....	15
Krav på utsäde i ekologisk odling.....	17
Annonser kurser och aktiviteter.....	18
Telefonlista	27

I redaktionen: Lena Andersson Webrink, Christer Södereng.
Jan Emmervall, ansvarig utgivare, 08-785 49 07
Delar av denna skrift finansieras inom ramen för länsmiljöprogrammet i
Stockholms län av Svenska staten och EU gemensamt.
Utgivningsdag 30 april 2004.

Lantbruksledaren

Nu är årets SAM-ansökningar inlämnade. Det blev problem på slutet, eftersom datasystemen krånglade för er som lämnade in via SAM Internet. Jag förstår den upprördhet som många gav uttryck för i telefon, men hoppas att ni alla har lämnat in era ansökningar. Att ansökningstiden förlängdes med en vecka underlätta- de kanske situationen något.

Trots problemen så har antalet an- sökningar som kom in elektroniskt ökat. Vi hade satt som mål att få in 30 procent elektroniskt men vi fick in hela 34 procent. Det är vi mycket nöjda med. För nästa år har vi satt målsättningen till 50 procent. Klarar sig bara datasystemen så kommer vi nog att nå dit.

I tidningen hittar du en artikel om SAM 2004. Läs den. Den innehåller många tankvärda tips om bland an- nat miljöregler och träda.

Förra året förnyade vi inte vår sär- skilda bekämpningsplan för flyghav- re, utan nu gäller samma regler för flyghavre i hela länet. Flyghavre ska bekämpas. De flesta lantbrukare gör också det. Men det finns några som skulle kunna öka sin insats på det här området. Gör det till gagn både för er själva och för era grannar. För

att få en närmare bild av hur före- komsten är i länet, kommer våra kontrollanter när de är ute i sommar att notera flyghavreförekomsten.

I år är det slutsputt för inventeringen av länets ängs- och betesmarker. Det ska bli intressant när resultatet kom- mer fram någon gång under hösten och vi får bekräftat det fantastiska arbete som ni lantbrukare lägger ner för att hålla öppna vackra marker.

Detta nummer av lantbruksinfo inne- håller också som traditionen bju- der en lista över de kurser, fältvandring- ar och annat som kommer att genomföras under våren och som- maren. Vi planerar också att göra ett separat utskick om aktiviteterna i sommar, för att dels ge er en påmin- nelse, och dels få med de kurser som inte har hunnit planeras nu.

Slutligen vi har nu påbörjat hand- läggningen av SAM blanketterna. Ibland måste vi skicka brev till er för att få svar på oklarheter. En vädjan: Svara snabbt på våra frågor

Jan Emmervall
Lantbruksdirektör

SAM 2004

Årets handläggning av SAM

I år har Länsstyrelsen fått in 1626 st SAM-blanketter. Det är en obetydlig ökning jämfört med 2003.

290 st brukare har valt att använda sig av SAM Internet, vilket är en ökning med 31%. Det har även skett en ökning av konsulternas EDI-överföring, och det är nu totalt sett 34 % av ansökningarna som lämnas in elektroniskt.

Fortfarande finns brister i ansökningarna. Många har antingen glömt kryss, grödkoder eller glömt att skriva under ansökan.

Länsstyrelsen kommer att skicka **ett** brev till er som glömt detta, som ger er möjlighet att komplettera bristerna. Det är viktigt att ni svarar snabbt på dessa brev så att vi kan handlägga er ansökan klart. Ni som använt er av SAM Internet har bättre ansökningar med mindre fel.

Länsstyrelsen höll i år inga informationsträffar, då det i år var väldigt få förändringar i ansökan och i stöden. Länsstyrelsen valde istället att ta emot SAM i Norrtälje den 18 mars. Öppet hus på Länsstyrelsen har besökts av många under veckorna innan sista inlämningsdag.

Sista ändringsdatum är 15 juni

Den förlängda tiden för inlämning av SAM 2004 har inte påverkat sista datum för ändringar, vilket som vanligt är den 15 juni.

Det är viktigt att ni anmäler de ändringar som av någon anledning uppkommit efter det att ni lämnat in SAM 2004. Det är dock tillåtet att dra tillbaka sin ansökan efter den 15 juni så länge det inte meddelats att kontroll kommer att ske på företaget eller att meddelande om att administrativ kontroll utförts på företaget.

Odling av ersättningsberättigade grödor (spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och gräsensilage)

Sådd och skötsel av grödan ska ske med sikte på god skörd. Grödan ska behållas minst till full axgång, blomning eller början av mognaden. För att det extra stödet för proteingrödor ska betalas ut, ska ärter, åkerbönor eller lupiner skördas. Gräsensilage ska konserveras i slutna miljö (ensileras) minst en gång per år.

Uppfyller inte skiftet kravet ovan ska skiftet dras tillbaka från ansökan.

Foto: Lena Andersson Webrink

Om odlingen misslyckas på grund av att brukaren åsidosatt normala odlingsåtgärder, lämnas ingen arealersättning.

Träda på uttagen areal

Trädad mark får inte användas till någon jordbruksproduktion. Det är alltså **inte** tillåtet att skörda eller beta trädan under perioden 15 januari till 31 augusti. Undantag finns för brukare som är anslutna till **KRAV** med hela sin produktionsenhet, vilka får skörda på trädan under hela trädesperioden. Om det finns djur ska även de vara anslutna till KRAV. Länsstyrelsen kontrollerar att brukare som skördar trädan, är anslutna till KRAV innan utbetalning sker.

Miljöregler på uttagen areal

Trädad mark **måste** underhållas. Detta innebär t ex att dränering ska underhållas. Vedartade växter, sly, buskar och träd får inte förekomma på trädan. Dessa måste tas bort, annars underkänns trädan i sin helhet. Fånggröda **ska** sås om trädan ska bli flerårig. Som fånggröda är följande växter godkända: gräs (dock inte spannmål), klöver, lucern, vicker, getärt, kärringtand, honungsört och vitsenap. Arterna får etableras i renbestånd eller i blandning. Andelen

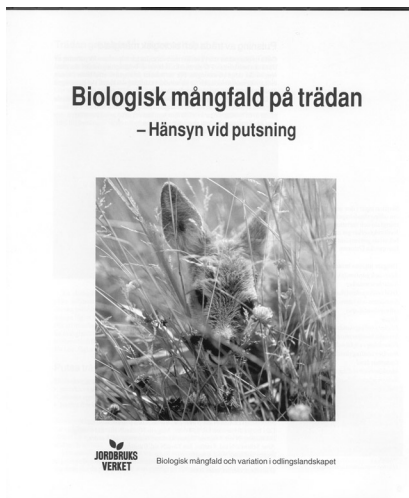
baljväxter (klöver) får vara högst 30 % av utsädesblandningens vikt. För ettårig träda som inte är bearbetad hösten innan trädesåret behöver ingen fånggröda etableras om inte trädan ska bli flerårig. Har marken bearbetats på hösten innan trädesåret ska en fånggröda etableras senast den 15 juni (se mer info på sid 16, 19 och 21 i broschyren Arealersättning 2004).

Växtligheten på trädan får slås av under trädesperioden, men får inte

samlas ihop eller föras bort från skiftet. Görs detta kommer trädan att underkännas som uttagen areal. Spillplantor måste slås av före axgång eller blomning. Om det kan förväntas bli betydande problem med spridning av ogräsfrön till annan brukares intilliggande fält, ska ogräset slås av. Det är viktigt att tänka på när det gäller trädor som legat några år.

Anders Larsson

Broschyr om biologisk mångfald på trädan

Jordbruksverket har kommit ut med en ny broschyr om biologisk mångfald på trädan, med hänsyn till putsning.

Du kan få den från oss på Lantbruksenheten

Hör av dig till
Hanna Williamsson
08-785 49 38, eller
Pär Karlsson
08-785 49 40

Flyghavresituationen i Stockholms län

Fram till 30 april ifjol hade länsstyrelsen i Stockholms län en allmän bekämpningsplan för flyghavre. Det innebär att i vissa delar av länet rådde inte totalbekämpning av flyghavre, utan kravet var istället att en zon om 15 meter mot intilliggande skifte skulle hållas fri från flyghavre. Länsstyrelsen kan förnya denna bekämpningsplan vart tredje år men i april ifjol valde vi att inte göra det. Under sommaren 2003 märkte vi av en ökning av antalet samtal om flyghavreförekomst.

Länsstyrelsen kommer för närvarande inte att besluta om en allmän bekämpningsplan för flyghavre, utan det som nu gäller är totalbekämpning av all flyghavre i hela länet. Här skall tilläggas att länsstyrelsen kan besluta om en särskild bekämpningsplan som gäller enskilda fastigheter där problemen med flyghavre är stora.

Det är viktigt att bekämpningen av flyghavre på de flesta gårdar fortsätter som hittills. Gårdar som har stora problem med flyghavre bör dock intensifiera sitt arbete för att få bukt med ogräset.

För att vi ska få en bättre uppfattning om flyghavreförekomsten i länet kommer personal från länsstyrelsen att notera flyghavreförekomsten i samband med sommarens kontroller av EU-stöd.

För bekämpningsrekommendationer av flyghavre hänvisas till Jordbruksverkets hemsida, www.sjv.se

Har ni synpunkter på länsstyrelsens ställningstagande i flyghavrefrågan är ni välkomna att kontakta mig, Christer Yrjas, på telefon 08- 785 49 12 eller e-post christer.yrjas@ab.lst.se

Christer Yrjas

Lantbruksenhetens hemsida

ger information om bl a:

EU-stöd, projekt- och investeringsstöd, fastighetsfrågor, aktuella kurser och aktiviteter.
www.ab.lst.se/lantbruk

Regler för spridning av stallgödsel i Stockholms län

Jordbruksverket fattade i höstas beslut om ändrade regler för spridning av stallgödsel och organiska gödselmedel i Stockholms län. Nu ingår **hela** Stockholms län i det så kallade *känsliga området* och det medför något ändrade spridningsregler.

Det som gäller för **hela** Stockholms län är följande:

- Gödselmedel får inte spridas i större mängder än vad som motsvarar grödans kvävebehov under växtsäsongen.
- Gödselmedel får inte spridas på vattenmättad eller översvämmad mark, ej heller på snötäckt eller djupt tjälad mark.
- Handelsgödselkväve får inte spridas mellan den 1:a november och 15:e februari.
- Stallgödsel och andra organiska gödselmedel får inte spridas mellan 1:a januari och 15:e februari.
- Stallgödsel som sprids mellan 1:a december och 31:a december samt mellan 15:e februari och 28:e februari skall brukas ned samma dag.

- Under tiden 1:a mars till 31 juli är inte spridningen reglerad (förutsatt att marken inte är vattenmättad, snötäckt eller djupt tjälad, då spridning ej får ske), men spridning skall alltid ske med aktsamhet och hänsyn till människor och miljö.
- I de delar av Stockholms län som ingår i den sk **kustzonen** (se nästa sida) får stallgödsel och andra organiska gödselmedel, mellan den 1:a augusti och den 30:e november, endast spridas till växande gröda eller före höstsådd. Dock får fasta gödselslag (stallgödsel och andra organiska gödselmedel som är stapelbara till minst 1 meters höjd utan stödvägg, och som har en torrsubstanshalt överstigande 20%), med undantag för fjäderfägödsel, spridas mellan den 10:e oktober och 30:e november om de brukas ned samma dag.

Christer Yrjas
08-785 49 12

Nedan följer en förteckning där du kan se om du bor i kustzonsområdet:

Kommun	Församling
Vallentuna	Vada, Össeby-Garn, Angarn
Österåker	Alla
Värmdö	Alla
Huddinge	Alla
Botkyrka	Grödinge, Tumba
Haninge	Alla
Tyresö	Alla
Täby	Alla
Danderyd	Alla
Stockholms stad	Alla
Södertälje	Södertälje-Tveta, Östertälje, Överjärna, Ytterjärna, Hölö, Mörkö, Västertälje
Nacka	Alla
Sundbyberg	Alla
Solna	Alla
Lidingö	Alla
Vaxholm	Alla
Norrtälje	Norrtälje-Malsta, Björkö-Arholma, Vaddö, Singö, Häverö, Edebo, Ununge, Skederid, Husby-Sjuhundra, Lohärad, Estuna, Söderby-Karl, Roslags-Bro, Vätö, Rådmansö, Frötuna, Blidö, Länna, Riala
Nynäshamn	Alla

90 %

Du vet väl att det numera är möjligt att få hjälp med upp till 90 % av anläggningskostnaden när man anlägger våtmarker och småvatten?

Ta kontakt med Christer Södereng, tfn 08-785 49 17, e-post christer.sodereng@ab.lst.se, för mer information eller enskild rådgivning på din gård.

Du kan också hitta mer information om stöden till våtmarker och småvatten på länsstyrelsens hemsida **www.ab.lst.se/lantbruk**.

Djurbidragen 2004

Ny ansökningsperiod för am- och dikobidrag

Ansökningsperioden är utökad med en månad, och är 1 april – 2 augusti 2004. Ansök **senast 3 maj** för att få delutbetalning 2004.

Anmälan av över-/upplåtelser av bidragsrätter ska skickas in till Jordbruksverket **senast den 2 augusti 2004**.

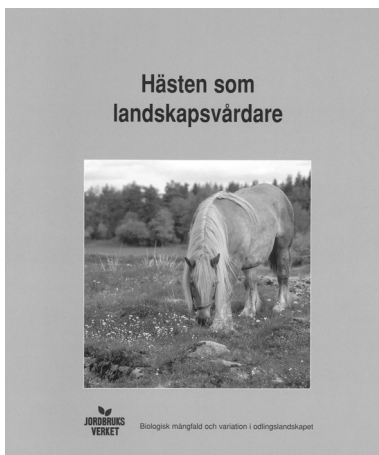

Foto: Åsa Pettersson

Inget krav på kvigor i ansökan

Minimigränsen på 15% kvigor upphör, men fortfarande får man ha med maximalt 40% kvigor.

Anna-Karin Florman

Jordbruksverket har kommit ut med en ny broschyr om

Hästen som landskapsvårdare

Du kan få den från oss på Lantbruksenheten

Hör av dig till

Hanna Williamsson
08-785 49 38, eller
Pär Karlsson
08-785 49 40

Natura 2000-arbetet i länet

Många markägare i länet har under de senaste åren på något sätt kommit i kontakt med Länsstyrelsens Natura 2000-arbete. I Stockholms län finns drygt 230 Natura 2000-områden och dessa utgörs t ex av artrika betesmarker, naturligt näringsrika sjöar, grunda havsvikar, naturskogar, rikkärr samt livsmiljöer för utter och guckusko. Nedan följer en kort beskrivning av Natura 2000 och det arbete som är på gång i länet.

Arbetet med att föreslå Natura 2000-områden till regeringen och bygga upp ett europeiskt nätverk av värdefulla naturtyper och arter, det

s k **Natura 2000-nätverket**, har pågått sedan Sverige gick med i EU men börjar nu närma sig sitt slut. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv, fågeldirektivet från 1979 och habitatdirektivet från 1992. EG-direktiven är en form av EU-lagar som medlemsstaterna ska tillämpa på nationell nivå och innebär att Sverige har ett ansvar att bevara Natura 2000-områdena för framtiden och se till att dess naturvärden bevaras eller helst stärks. I Stockholms län är för närvarande 233 områden godkända av Regeringen och i Sverige är knappt 3 600 områden godkända.

Två Natura 2000-områden i länet.

Foto: Anna Gustafsson

Fram till augusti 2005 ska Länsstyrelsen ta fram s k **bevarandeplaner** för samtliga 233 Natura 2000-områden i länet och detta arbete pågår nu för fullt. I bevarandeplanen beskrivs områdets unika värden, dess skyddsvärda naturtyper och arter samt vilka bevarandemål som ska uppnås för att långsiktigt bevara dessa värden. Bevarandeplanen beskriver också vilka förutsättningar som krävs för att bevara naturtyperna och arterna samt vilka faktorer som kan hota dem. Vidare tar bevarandeplanen upp hur områdena ska skötas och vårdas för att bevaras för framtiden samt vilken skyddsform (t ex naturreservat, miljöstöd, biotopskydd m m) som krävs. I många fall är det tack vare den skötsel som markägaren bedriver idag som naturtyperna och arterna kan bevaras. Därför är samverkan med markägarna en viktig del när bevarandeplanen ska tas fram. Vi kommer att kontakta markägarna innan vi åker ut till området.

Under de kommande åren ska Natura 2000-områdena skyddas. Det kan ske på olika sätt beroende på vilka naturtyper och arter som finns i respektive område. I vissa fall kan naturreservat bli aktuellt, till exempel för att skydda gamla naturskogar. För naturbetesmarker kan jord-

brukets miljöstöd vara en lämplig **skyddsform**. Många Natura 2000-områden är redan skyddade som naturreservat. När Länsstyrelsen tar upp frågan om ytterligare skydd av ett Natura 2000-område kommer markägarna att kontaktas. Då kan även frågan om ekonomisk kompensation behandlas.

Under 2004 kommer en **basinventering** av samtliga Natura 2000-områden och av andra skyddade områden att påbörjas. Basinventeringen beräknas pågå under fyra fältsäsonger och syftar till att samla in kunskap och information om tillståndet för naturvärdena i områdena. Kunskaperna kommer bl a att användas för att formulera bevarandemål i bevarandeplanerna och för **uppföljning** av Natura 2000-områdena. Vart 6:e år kommer regeringen att rapportera till EU-kommissionen hur arterna och naturtyperna i Natura 2000-områdena utvecklas. Syftet med uppföljningen är att se till att naturtyperna och dess arter finns kvar i Natura 2000-områdena.

Sedan 2001 gäller en ny lagstiftning som innebär att alla, även markägaren, måste **söka tillstånd** hos Länsstyrelsen för åtgärder eller verksamheter som kan skada naturmiljön i Natura 2000 området (7 kap 28 a §

miljöbalken). Kravet på tillstånd gäller både för verksamheter utanför och inom Natura 2000-området. Utanför Natura 2000-områdena är det framför allt verksamheter som berör förhållanden i grundvatten, sjöar och vattendrag som kan komma att påverka Natura 2000-områden negativt. Planeras en åtgärd som kan vara tillståndspliktig inom ett Natura 2000-område bör Länsstyrelsen kontaktas för diskussion innan tillstånd söks. Ersättningsbestämmelser finns kopplade till tillståndsplikten.

Om du har frågor kring Natura 2000-arbetet är du välkommen att kontakta:

Anna Gustafsson
E-post: Anna.Gustafsson@ab.lst.se
Tel: 08-785 42 77, eller

Mats Nordin
E-post: Mats.Nordin@ab.lst.se
Tel: 08-785 51 12

Mer information om Natura 2000

Internetlänkar

- Naturvårdsverkets hemsida, <http://www.naturvardsverket.se/dokument/natur/n2000/n2000.html>
- EU-kommissionens hemsida, <http://europa.eu.int/comm/environment/nature/natura.htm>
- EG-direktiv inom naturvård, däribland habitat- och fågeldirektivet, http://europa.eu.int/eur-lex/sv/lif/reg/sv_register_15103020.html
- Projekt som fått stöd av LIFE-fonden (EU-fond för genomförandet av Natura 2000), <http://europa.eu.int/comm/life/nature/databas.htm>

Böcker

- *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.*
Kan beställas från <http://www.miljobokhandeln.com/> eller från Naturvårdsverkets kundtjänst, <mailto:kundtjanst@naturvardsverket.se>
- *Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000.*
ArtDatabanken 2000.
Kan beställas från SLU Publikationstjänst: Box 7075 ; 750 07 Uppsala. fax 018-67 35 00, tel 018-67 11 00
<mailto:publikationstjanst@slu.se>

Slutspurt för ängs- och betesmarksinventeringen!

Sommaren 2002 startade den rikstäckande ängs- och betesmarksinventeringen i landet, och nu är vi inne på det tredje och sista året. Det är länsstyrelserna som ansvarar för inventeringen, och i Stockholms län planeras den pågå från mitten av maj till och med augusti månad. De marker som inventeras är marker med tilläggsersättning i miljöstödet för betesmarker och slätterängar, marker som ingick i den inventering som

Foto: Lena Andersson Webrink

Foto: Pär Karlsson

gjordes i början av 1990-talet och i viss mån även tips som kommit in om fina marker. Det som noteras i inventeringen är bl.a. förekommande växter, djur, kulturspår, landskapets förändring samt markförhållanden.

Vi har tyvärr inte tid eller möjlighet att kontakta alla markägare inför fältbesöken. I gårdsnära lägen försöker vi dock att leta upp brukaren när vi kommer ut. Inventeringen har inget med kontrollverksamheten av EU:s jordbrukarstöd att göra, utan rör bara natur- och kulturvärden.

Om du vill veta mer om inventeringen kan du kontakta någon av nedanstående kontaktpersoner:

Pär Karlsson 08-785 49 40

Hanna Williamsson 08-785 49 38

Vi ses kanske ute i markerna i sommar!

Ekologiskt månadsbrev - nu 229 prenumeranter i länet!

Visste du att det finns ett ekologiskt nyhetsbrev om ekologisk växtodling och djurhållning? Brevet innehåller aktuell information och råd om t ex sortval, skadegörare, fodermedel och regler. Dessutom finns inbjudningar till olika aktiviteter inom ekologiskt lantbruk som äger rum inom området, radannonser och telefonnummer till rådgivare i Mälardalen. Texten är i huvudsak skriven av Hushållnings-sällskapets rådgivare.

Nyhetsbrevet kommer ut varje månad och är helt kostnadsfritt för dig

som är lantbrukare, anställd vid ett lantbruk, markägare eller entreprenör inom jordbruket. Det finansieras via Länsstyrelserna i Mälardalen. Vill också du vara en av prenumeranterna bör du kontakta Hushållningssällskapet i Uppsala på telefon: 018-56 04 00 eller e-post: gosta.roempke@hush.se. Det går också bra att kontakta Åsa Pettersson på Länsstyrelsen (tele: 08-785 41 97, e-post: asa.pettersson@ab.lst.se)

Rådgivning inom ekologisk produktion

Länsstyrelsen har i år tecknat avtal med tre organisationer som utför rådgivning inom ekologisk produktion. Du kan få hjälp med omlägningsplaner, råd vid ombyggnation eller speciella problem som dyker upp i din växtodling eller djurhållning.

- Hushållnings-sällskapet, växtodling, husdjur, byggnader, ekonomi, 018-56 04 00

- Odal Växtråd, växtodling, 0171-265 29
- Associera Lantbruksrådgivning, 08-551 520 43

Du kan också kontakta Åsa Pettersson på Länsstyrelsen för viss ekologisk rådgivning, tel 08-785 41 97.

Välkommen att kontakta någon av de ovanstående!

Ekologisk grisproduktion - Uppfödare sökes

Det finns en stor efterfråga på ekologisar till ett bra marknadspris i år, med goda framtidsutsikter. För att stimulera ekogrisproduktionen inom Swedish Meats betalas det ut ett extra tillägg för ekologiskt griskött. I östra Svealand är behovet av uppfödare stort, det finns ett överskott på KRAV-godkänd foderspannmål. Man kan vara både integrerad och specialiserad producent. Som smågris- respektive slaktsvinsproducent krävs dock mellangårdsavtal som du kan ordna i samråd med Swedish Meats.

Är du intresserad av att börja med ekologisk grisuppfödning eller få information om det, kontakta Hushållningssällskapet i Uppsala, Maria Alarik, 018-56 04 07.

Det kommer att hållas två kurser i ekologisk grisproduktion under året i vårt område, länsstyrelserna i C och D län anordnar dessa i samarbete med Hushållningssällskapet. Kontakta HS eller din länsstyrelse om du är intresserad att delta. Program och tid meddelas senare.

Det råder stor efterfrågan på ekologiskt griskött.

Foto: Maria Strömberg

Krav på utsäde i ekologisk odling

Grundregeln är att utsädet i ekologiska odlingar, både för dem som är med i det ekologiska stödet och de som också är med i KRAV, skall vara ekologiskt odlat. Om ekologiskt utsäde inte finns att få tag på kan Jordbruksverket ge dispens att använda konventionellt utsäde. Det får dock aldrig vara betat med kemiska betningsmedel.

För år 2004 gäller för nedanstående jordbruksgrödor, då de saluförs som renvara, att ekologiskt utsäde skall användas. För potatis och trädgårdsgrödor finns en lång lista – kontakta lantbruksenheten.

Havre med undantag för sorterna Sang, Sanna och Gunhild

Vårvete

Höstvete, Höstråg, Höstrågvete

Ärt med undantag för sorterna Capella och Vreta

Åkerböna av sorten Aurora

Höstraps med undantag för hybrid-sorter

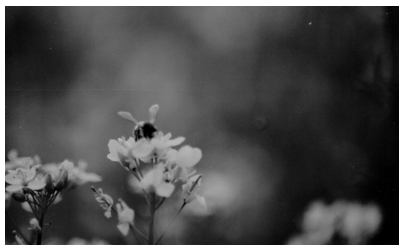

Foto: Christer Södereng

Vallfrö

För användning i *renvara* av timotej, ängsvingel och rödklöver ställs krav på ekologiskt utsäde. Vallfröblandningar är godkända om innehållet av rödklöver, timotej och ängsvingel till minst 35 viktprocent består av ekologiskt odlat frö (för respektive art). Dessa blandningar kommer i år att kallas **GEV: Godkända för Ekologisk Odling. Nytt för i år är att du inte behöver söka om individuell dispens för att få använda dessa blandningar.**

Hela föreskriften om ekologiskt utsäde, som ändrades den 13 april 2004, kan du läsa på Jordbruksverkets hemsida (www.sjv.se) under ekologiskt lantbruk.

Åsa Pettersson

STUDIERESA TILL ÅLAND 7- 8 JUNI 2004

Frukt, bär och grönsaker – odling och förädling!

Är du intresserad av odling och vidareförädling av frukt och grönsaker? Vill du få tips på produkter eller se hur andra har lyckats? Då ska du följa med på Länsstyrelsens studieresa till Åland! Vi kommer under två dagar besöka olika producenter på Åland som inriktat sig på frukt, bär eller grönsaker. Vi åker tidigt på måndagsmorgonen den 7:e med buss från Märsta via Uppsala och tar båten från Grisslehamn över till Åland. Vi kommer sedan hem igen vid 21.30 på tisdagskvällen.

Vi kommer under resan att besöka:

- Ålandslandsbygdscentrum, Jomala. Information om åländskt lantbruk.
- Fagerholms gård, Äppel- och bärodling, gårdsbutik, Rum & Frukost
- Berggårds frukt, En av Ålands största äppelodlare med förädlingsindustri och gårdsbutik.
- Tjudö Vingård, Vinproduktion och fruktodling
- Björnsby, Grönsaksodlare, växthus och plantskola.
- Torp, Hammarland. Ekologisk grönsaksodlare med eget förädlingskök.

Ett detaljerat program kommer att skickas efter anmälan. Resan, som finansieras av svenska staten och EU, är kostnadsfri för deltagarna och det enda ni betalar för är för mat och boende. Vi kommer att bo i dubbelrum på Bastö Hotell & Stugby.

Antalet deltagare på resan är begränsat, så det är först till kvarn som gäller.

Sista anmälningsdag är 19 maj!

Anmälan sker till Lena Frank på Lantbruksenheten tel. 08 – 785 49 25. Har ni frågor om själva resan så kontakta mig, Christer Yrjas på tel. 08 – 785 49 12.

Ta chansen att följa med på en intressant resa! Ge dig själv lite ledigt och ta del av vilka erfarenheter och lärdomar som producenter bara ”ett stenkast” från vår vardag och marknad kan bidra med! Följ med till Åland i juni!

Christer Yrjas
08–785 49 12

Örtresa till Tjeckien i juni månad

Lantbruksenheten planerar tillsammans med SER, Social Ekonomi i Roslagen, en studieresa inriktad på småskalig förädling.

Inriktningen är främst vidareförädling av örter, men även förädling av t ex grönsaker och honung. Enligt planerna kommer vi att besöka Tjeckien eftersom man där har en lång tradition av småskalig förädling. Resan ska enligt planerna genomföras under fem dagar i juni.

Vi vill att ni som är intresserade av att följa med anmäler ert preliminära intresse till antingen Claudia Dillmann på SER, 0176 – 176 50 eller till Christer Yrjas på lantbruksenheten 08 – 785 49 12. Vi kan också svara på frågor om resan. Vänta inte med er intresseanmälan, eftersom vi vill veta att underlaget för att genomföra en resa är tillräckligt.

Resan kommer att genomföras inom ramen för länsprogrammet i Stockholms län som syftar till en social och ekonomiskt hållbar utveckling på landsbygden. Länsstyrelsen står för större delen av reskostnaden och kostnader förknippade med studiebesöken. Kost och logi betalas av deltagarna själva.

Christer Yrjas
08 – 785 49 12

Ny broschyr från lantbruksenheten

**”Goda exempel —
Ekologiska lantbrukare
i Stockholms län”**

Hör av dig till oss om du vill ha ett ex!
Lena Andersson Webrink
08-785 49 36 eller
Åsa Pettersson
08-785 41 97

Länsstyrelsen i Stockholms län inbjuder till

Våtmarksdag

Lördagen den 15 maj

En viktig del av jordbrukets ansvarstagande för miljön ligger i att våtmarker anläggs på och i anslutning till jordbruksmark. Detta för att förbättra den biologiska mångfalden i odlingslandskapet samt minska näringsläckaget till Östersjön. Den här kursen är tänkt att inspirera och ge tips om hur man går till väga för att anlägga våtmarker och småvatten. Som avslutning besöker vi en anlagd våtmark vid Södra Stene.

Under dagen tas följande ämnen upp:

- Våtmarkers betydelse för att minska övergödningen
- Markus Hoffman, LRF
- Tips och råd om hur man anlägger och sköter våtmarker och småvatten - Jonas Andersson, WRS UPPSALA AB
- Placering av våtmarken med tanke på odlingslandskapets kulturvärden - Ylva Othzén, Länsstyrelsen
- Ekonomi och juridik - Christer Södereng, Länsstyrelsen

Kaffe och tilltugg serveras till självkostnadspris. Vi gör avbrott för lunch ca kl.12:00. Lunchen bekostas av deltagarna själva.

Dag: Lördagen den 15 maj

Tid: kl 9:00 till ca 15:00

Plats: Järna/Mölnbo (exakt var meddelas vid anmälan)

Anmälan: görs till Länsstyrelsen i Stockholms län, Christer Södereng, tfn 08-785 49 17 eller Lena Frank, tfn 08-785 49 25

Du kan också hitta information och anmäla dig via vår hemsida **www.ab.lst.se**. Leta dig fram via Lantbruk/Utbildning och rådgivning/Aktuella kurser och aktiviteter.

OBS: Sista anmälningsdag är den 10 maj

Denna kurs är kostnadsfri och bekostas av EU och Sverige gemensamt genom länsmiljöprogrammet i Stockholms län

Nyttan med skyddszoner – för vilt och växtnäring

Vi inbjuder härmed till en kursdag som sätter fokus på skyddszoner och andra åtgärder för minskat näringsläckage och deras effekter på miljön och den biologiska mångfalden. Vad är nyttan för miljön, djurlivet och dig som lantbrukare?

Dagen börjar inomhus för att under eftermiddagen fortsätta ute i fält. Vi ser på olika åtgärder och diskuterar hur de kan utformas och vilka effekter de ger.

Kunniga personer från LRF, Norrtälje och Botkyrka kommuner, SLU m.fl. kommer att delta och göra dagen intressant och givande.

Kursen hålls på två platser i länet:

19 aug i Grödinge

20 aug i Finsta/Norrtälje

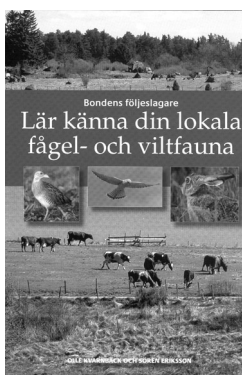
Detaljerat program och vägbeskrivning skickas ut efter anmälan.

Kurstid 9.00 – ca 15.30.

Anmälan senast den 11 augusti till Lena Frank 08-785 49 25

Kursen är kostnadsfri för deltagarna och finansieras av EU och svenska staten gemensamt

VÄLKOMNA!

Ny broschyr!

Bondens följeslagare Lär känna din lokala fågel- och viltfauna

Du kan få den från oss på
Lantbruksenheten

Hör av dig till:
Hanna Williamsson, 08-785 49 38, eller
Pär Karlsson, 08-785 49 40

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

LÄNSSTYRELSEN
Västmanlands län

Varmt välkommen till en tematräff om

Hantering och skötsel av betesdjur

Onsdagen den 9 juni kl. 15.00 – ca 20.00
Bäddarö Gård, Grillby

Bäddarö gård, belägen vid Mälaren ca 2 mil öster om Enköping, arrenderas och drivs av Anna och Håkan Bodin. Tillsammans med ett antal sidoarrenden är den totala arealen för närvarande 590 ha, varav 53 ha är betesmarker och strandängar och på den resterande arealen odlas spannmål (Sigill), oljeväxter, ärtor och vall. De bedriver köttproduktion och idag består besättningen av 65 dikokorsningar med kalvar, rekryteringskvigor och ungtjurar. Dikorna går i en lösdriftsladugård som byggdes 2001.

Program

- Gårdspresentation
- Parasiter och betesplanering – Sten-Olof Dimander, SVA
- Lastning av djur samt felfri hud – Björn Målsäter, Swedish Meats
- Djurens beteende, flyttning av djur m.m. – Bo Rahmberg, nötköttsproducent i Halland och representant för TWO-W-produkter
- Mälarhagar informerar om sin verksamhet
- Vallning av får och nötkreatur med hund
- Natur- och kulturvandring

Annonsen fortsätter på nästa sida

Forts annons Hantering och skötsel av betesdjur

Dessutom är flera företag inbjudna att visa sina lösningar för förenklad djurhantering med bland annat olika typer av stängsel, grindsystem, foderhäckar, vattenkoppar m.m.

Kaffe och enklare förtäring kommer att finnas till försäljning.

Anmälan

Senast fredagen den 28/5. Detaljerat program samt vägbeskrivning skickas ut efter anmälan!

Anmälan görs till:

Länsstyrelsen i Stockholms län: Lena Frank, 08-785 49 25,
lena.frank@ab.lst.se

Länsstyrelsen i Uppsala län: Kristina Ottosson, 018-19 53 86,
kristina.ottosson@c.lst.se

Länsstyrelsen i Västmanlands län: Ann-Sofie Holmlund, 021-19 50 24,
ann-sofie.holmlund@u.lst.se

Denna dag är ett samarbete mellan KULM 1 och KULM 4, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala och Västmanlands län, och är kostnadsfri för dig och finansieras av EU och svenska staten. Förtäring betalar du själv.

Ekologiska fältvandringar sommaren 2004

Fältvandringarna arrangeras av Hushållningssällskapet, Länsstyrelsen och LRF. Aktiviteterna ingår i det svenska miljöprogrammet för jordbruket och finansieras gemensamt av Sverige och EU. *Glöm inte att ta med kaffekorgen!*

Måndag den 24 maj kl. 19,00

Karin Broströms gård har 35 ha åker och 20 mjölkkor och de levererar ekomjolk sedan 1997. En ny ungdjursladugård finns sedan fyra år. Vi går igenom beten, vallar och spannmålsodling. Ogräsförekomst, växtföljd och växtnäring diskuteras. **Vägbeskrivning:** Från Norrtälje kör väg 76 norrut ca 1 mil. Ta höger vid Estuna kyrka mot Roslagsbro. Kör ca 4 km, gården är första bondgården på vänster sida.

Torsdagen den 27 maj kl. 19.00

Otta Larsen, Björksättra, har levererat ekomjolk från 45 kor sedan 1998. Vi tittar på uppkomsten på vall- och spannmålsskiften och diskuterar bekymmer av bl. a sork på mulljordar. Dessutom får vi se den nya lösdriftsladugården och diskutera framtidens mjölkproduktion.

Vägbeskrivning: Essingeleden E4 – kör mot Huddinge. Från Huddinge kör väg 259 mot Haninge ca 8 km. Sväng vänster vid skylt Björksättra.

Onsdagen den 4 augusti kl. 19.00

På Senneby trädgård driver Dan Johansson och Britt-Inger Nilsson ett familjeföretag med 60 ha med spannmåls- och vallodling. De har specialiserat sig på odling av trädgårdsgrödor och fårskötsel. Gården kontrolleras av KRAV och Svenska Demeterförbundet. Mer om gården finns att läsa på www.sennebytradgard.nu, eller i skriften "Goda exempel – ekologiska gårdar i Stockholms län". Under kvällen diskuteras i huvudsak odling av grönsaker.

Vägbeskrivning: Från Norrtälje kör väg 76 norrut till Älmsta. Kör över Vaddö kanal och sväng direkt första höger. Efter 1,6 km sväng vänster mot Senneby 1, 2 km.

Torsdagen den 5 augusti kl 19.00

Hos Bengt Meder i Kårsta By, som har fårhållning och ekologisk spannmålsodling. Vi kommer att se på vallar med karringtand, cikoria, kummin och vitklöver. Vi diskuterar även utfodring och bete. Vi tittar också på en demoodling med höstsådda veten.

Annonsen fortsätter på nästa sida

Fortsättning ekologiska fältvandringar

Vägbeskrivning: Från Norrtälje avfart Kårsta vid kokosbollsfabrik, kör igenom Kårsta till kyrkan. Från Brottbysväg vid skylt Kårsta 13 och kör 11 km till Kårsta by kyrka. Från Gottröra kör igenom Närtuna mot Kårsta. Det är ca 15 km från Gottröra till Kårsta By kyrka.

Tisdagen den 10 augusti kl 19.00

Jörgen Åhman har ekologisk mjölkproduktion och odlar ca 70 ha åker. Vi tittar på vallar med och utan lucern, höstvet, korn/havre och ärtor. Dessutom odlas lupin i renbestånd delvis radhackat samt lupin/korn blendsäd. **Vägbeskrivning:** Från Norrtälje kör igenom Rimbo och vidare 6 km. Sväng höger mot Fasterna kyrka. Kör 5 km, sväng höger mot Rånäs. Nästa till vänster vid Knutby 17. Kör ytterligare 300 m. Från Uppsala kör 1 km förbi Gottröra-macken och sväng vänster mot Fasterna kyrka. Följ sedan samma som ovan.

Onsdagen den 11 augusti kl. 19.00

På Aspviks Gård driver Jan-Erik Tärnström både konventionell och ekologisk produktion. De odlar ca 100 ha ekologiskt med höstvet, vall och havre. Dessutom finns 25 dikor av korsningsras. Vi kommer att titta på grödorna och diskutera skillnader mellan konventionell och ekologisk produktion.

Vägbeskrivning: Från Stockholm, åk E18 mot Enköping, vid Kungsängen sväng av och ta gamla Enköpingsvägen, Åk mot Lennartsnäs i rondell. Sväng höger mot Aspvik 2 km.

Torsdag 22 juli kl. 19.00

Skilleby gård, Järna. Biodynamisk handelsträdgård och första årets resultat från miljöövervakning. Hur kan jag spara kväve och fosfor på gården genom att välja rätt tid för åtgärder? Hur fungerar en nyanlagd damm som kvävefälla? Martin Fellqvist, trädgårdsmästare och Thomas Schneider, vattenvårdsforskning. **Vägbeskrivning:** E4 söderut från Södertälje. Avfart Järna - tag till vänster mot Vagnhärad. Efter ca 4 km skylt till höger Skilleby.

Torsdag 5 augusti kl. 19.00

Yttereneby gård. Biogas på gården. Först årets erfarenheter från praktisk drift. Biogasen i gårdshelheten. Ingenjör Lars Evers berättar. **Vägbeskrivning:** E4 söderut från Södertälje. Avfart Järna - tag till vänster mot Vagnhärad. Efter ca 3 km skylt till höger Yttereneby.

Närmare information genom Associera Lantbruksrådgivning (08 - 551 520 43) eller Biodynamiska Forskningsinstitutet (08 - 551 577 02)

Kurs i ekologisk vallfröproduktion

Efterfrågan stiger på ekologiskt odlat vallfrö och fler odlare behövs till alla de vanliga arterna i vallen. Kursen vänder sig till såväl ekologiska växtodlare som till konventionella odlare med intresse för nya utmaningar.

Vi tar upp sorter, certifiering och renhet, ogräsreglering, gödsling och skörd, torkning och rensning, bidragskalkyler och ekonomiska möjligheter.

Tid och plats: torsdag 3 juni kl. 09,30 – 15,00
Rimbo Leisure Centre

Medverkar gör Bertil Bertilsson, Odlingsansvarig för frö på Lantmännen, Gösta Roempke, Hushållningssällskapet i Stockholm-Uppsala samt en lantbrukare med erfarenhet av ekologisk vallfröodling.

Anmälan: Anmäl ditt deltagande senast **25 maj** till Lena Frank på länsstyrelsen (08-785 49 25) eller till Åsa Pettersson (08-785 41 97)

Kursen är kostnadsfri och finansieras av svenska staten och EU, men du betalar själv för mat och kaffe.

Ekologiskt vallfoder till häst – utfodring och odling

Kan hästar utfodras med klöver? Vi diskuterar vallfröblandningar, odlingsteknik, ekologiskt odlat vallfoder och grundläggande utfodringslära

Tid: Tisdagen den 25 maj kl. 13,00 – 16,00

Plats: Biblioteket, Vallentuna Centrum

Medverkande: Åsa Pettersson, Länsstyrelsen och Gösta Roempke, rådgivare i ekologisk växtodling, Hushållningssällskapet.

Anmälan: Anmäl ditt deltagande **senast den 17 maj** till Lena Frank på Länsstyrelsen (08-785 49 25) eller till Åsa Pettersson (08-785 41 97)

Kursen är kostnadsfri och finansieras av svenska staten och EU.

Kaffe till självkostnadspris

Lantbruksenheten

Vx 08-785 40 00

Fax 08-650 77 40

Telefonlista med direktnummer

Emmervall Jan	Lantbruksdirektör	785 49 07
Andersson Webrink Lena	Förprovning djurstallar, Lantbruksinfo	785 49 36
Viveka Appeltoft	EU-stöd	785 49 33
Bingham Jim	Kontrollansvarig, EU-stöd	785 49 30
Carlsson Cathrine	EU-stöd, Återkrav	785 49 44
Carlsson Lars	Företagsekonomi	785 49 28
Florman Anna-Karin	Husdjur, djurbidrag, EU-stöd	785 42 37
Frank Lena	Registrator, kursanmälningar	785 49 25
Jarl Patrik	Strukturstöd	785 49 26
Karlsson Pär	Restaurering betesmarker, Åtgärdsplaner	785 49 40
Larsson Anders	Arealstödsansvarig, EU-stöd	785 49 14
Larsson Iris	Blockkartor, EU-stöd	785 49 18
Nigell Kristina	Återkrav, EU-stöd	785 49 32
Pettersson Åsa	Husdjur, Djurbidrag, EU-stöd	785 41 97
Sjöstrand Christina	Låneärenden, Strukturstöd, Ekonomi	785 49 09
Svensson Sven-Erik	Markanvändning, fastighets- och planfrågor, Strukturstöd	785 49 04
Södereng Christer	Vattenhushållning, Våtmarker, Strukturstöd	785 49 17
Tykesson Johannes	EU-stöd, SAM Internet	785 49 20
Williamsson Hanna	Restaurering betesmarker, Åtgärdsplaner	785 49 38
Yrjas Christer	Stallgödselfrågor, Skydd av miljökänsliga områden, Landsbygdsutveckling	785 49 12
Åkerström Rose-Mari	EU-stöd	785 49 37

Tjänstlediga: Henry Lönnkrona, Maria Strömberg, Pia Stålnacke

*Till Jordbrukarna i
Stockholms län*

POSTENS
GRUPPFÖRSÄNDELSER

Adress:

Lantbruksenheten
Länsstyrelsen i Stockholm
Hantverkargatan 29, Box 22 067
104 22 Stockholm, Sverige
Tel: 08 - 785 40 00 (vxl)
Fax: 08 - 650 77 40

Besök vår hemsida på Internet! www.ab.lst.se

ISSN 1651-8454